

žamo zahvalo in priznanje; slovensko katoliško ljudstvo je z njimi.

### III. SREDNJE SOLE.

1. V smislu prej navedenih splošnih načel zahteva katoliški shod versko srednjo šolo.

2. Dokler take državne srednje šole ni, naj srednja šola ne nudi samo umske izobrazbe, ampak tudi versko, pravno vzgojo za življenje. Zato naj se verouk poučuje v vseh razredih vseh srednjih šol — tudi strokovnih in tehničnih — najmanj po 2 uri na teden.

3. Z ozirom na kulturno nalogo, ki jo ima Jugoslavija kot most med vzhodom in zahodom, ter z ozirom na kulturno zgodovinski in etični pomen, ki ga ima poznavanje grške in rimske kulture za naš narod, zahtevamo, da se ohrani humanistična gimnazija neokrnjena.

### IV. O IZVENSOLSKI VZGOJI SREDNJEŠOLSKA MLADINE.

1. Katoliški shod opozarja na škodo, ki jo trpi izvensolska vzgoja srednješolske mladine v moralnem oziru in glede učnih uspehov v šoli radi silnega pomanjkanja stanovanj. Zato naj se

a) ustanovi za dijake, ki se vozijo po železnici v šolo, v vsakem mestu dnevno zavetišče, kjer bodo dijaki lahko plodonosno porabili čas, ko čakajo na vlak. V ta zavetišča naj se sprejmejo tudi dijaki iz mesta, kateri doma nimajo primerne prostora za učenje.

b) Pomanjkanje stanovanj in vzgojni momenti zahtevajo, da se ustanove v vseh mestih, kjer so srednje šole, dijaški konvikti, ki bodo pod strokovnim vodstvom skrbeli za umstveni in uradni napredek njim izročene mladine. V tem oziru priporoča katoliški shod podpiranje društva Pripravniki dom, ki namerava zgraditi tak konvikt za učiteljske inženirje. Če obstoječi konvikti naj se po možnosti razširijo.

2. Posebna pozornost naj se posveča razširjanju Marijinih kongregacij za srednješolsko mladino.

3. Za izpolnitev splošne izobrazbe in vzgoje se priporoča ustanovitev dijaških odsekov pri katoliških kulturnih organizacijah, pri katerih je srednješolska mladina po šolskih predpisih dovoljeno sodelovati.

### V. ZA VISOKOŠOLCE.

Slovenski narod se zaveda ogromnega pomena, ki ga ima za njegov duševni in gmotni napredek vseučilišče, lastno kulturno ognjišče. Zaveda se tudi dolžnosti, da pomaga pri nalogi, da se vzgoji zadostno število strokovno prvovrstne in npravo dobre inteligence. Zato priporoča katoliški shod ustanovitev društva, ki bi si stavilo za nalogo, da čimprej zgradi v Ljubljani vseučilišni dom, kjer bi imeli visokošolci primerna stanovanja in tudi druga sredstva na razpolago, ki so jim potrebna za strokovno izobrazbo in pravno vzgojo.

### VI. DRUŠTVO KRŠČANSKA SOLA.

Katoliški shod pozivlja vse zavedne jugoslovanske katoličane, da stopijo v društvo «Krščanska šola».

## Politični ogled.

### DRŽAVA SHS.

Po parlamentarnih počitnicah so šele sedaj klubovi prostori malo oživel, ko je prišel finančni odbor v Beograd. Tudi Pašić se je vrnil v ponedeljek zvečer in z istim vlakom je došel v Beograd tudi francoski maršal Franchet d'Esperay. V njegovem prihodu vidijo eni dobro znamenje za francosko posredovanje v reškem vprašanju, drugi pa se ne vdajajo nadam ter trdijo, da je naša zunanja politika na slabšem kot kdaj poprej in da se ne moremo zanašati na Francijo, ki tudi v italijansko-grškem sporu podpira Italijo iz samega kljubovanja Angliji. Za prvo skupščinsko zasedanje dne 20. t. m. je pripravljeno vse polno interpelacij glede zunanje politike.

Notranja politika radikalne vlade in stranke bo ostala pri starem. Od vidovdanske ustave nečajo radikali ničesar popustiti in si tudi ne upajo, meneč, da bi potem demokrati proti njim nahujskali Srbe, pač pa bodo še nadalje poskušali, če bi se s praznimi obljubami dalo kaj odcepiti od proticentralistične opozicije. V skupščini bodo radikale še vnaprej podpirali Nemci in pa južnosrbski Turki ali Džemijet. Ta je sicer sklenil že parkrat iti v opozicijo, a ne bo šel, ker bi bilo tedaj nasilje nad turškimi življenjem po Srbiji še hujše.

Povodom prestolonaslednikovega rojstva je bila izdana precej obširna amnestija, od katere so pa izvzeti vsi politični krivci. Ko se je razglasil radostni dogodek v kraljevem domu, so se po vseh mestih vršili slovesni obhodi, katerim pa žal ni hotela priznati politična strast. Tako so v Bosni napadli muslimane in zlasti v Prijedoru se je zgodilo posebno divjaško zločinstvo z velikim številom težje in lažje ranjenih žrtev. Muslimani so v svoji džamiji ravno molili za prestolonaslednika, ko so navalili na nje oboroženi napadaleci. Po Vojvodini so se ob obhodi pretepali orjunci in srbski fašisti, v Zagrebu je pa padel kot smrtna žrtev neki redar in to se izrablja za gonjo proti Hrvatoma baš od one strani, ki je edina kriva, da je ulica posegla po orožju.

### GRŠKO-ITALIJANSKI SPOR.

Ta spor je v glavnem poravnal. Da se ugodi Italiji, se je šlo nekako mimo Društva narodov in se je zadeva načelno rešila v konferenci poslanikov. To stališče ugaja pred vsem Franciji, ki noče, da bi se ustvaril z razsodbo Društva narodov predhodni slučaj, kateri bi mogel vplivati na rešitev ruhrskega konflikta v kvar Franciji.

Konferenca poslanikov je na svoji seji dne 7. t. m. sklenila, da zahteva od Grčije sledeče zadoščenje: 1. Najvišja grška vojaška oblast se zaradi umora italijanske delegacije v Janini opraviči in ed zastopniki velike antante v Atenah. 2. Pri pogrebnih svečanostih v Atenah se izkažejo od strani grških oblastev, armade in mornarice žrtvam primerne časti. 3. Grčija uvede preiskavo, zavezniki pa imenujejo nadzorovalno komisijo pod predsedstvom japonskega polkovnika Shiboio. 4. Grčija plača Italiji odškodnino, ki jo določi haško razsodišče. Pod naslovom kavijske položil Grčija v švicarsko narodno banko 50 milijonov lir.

Italija se s to noto strinja in je izjavila, da izprazni Krk in ostale otoke takoj, ko Grčija izpolni navedene zahteve. Tudi grška vlada je te pogoje sprejela in tako bo ta spor poravnal, če se ne pojavijo kake težkoče pri izpraznitvi Krka in če Anglija ne bo nastopila radi tega, ker se je tako omalovaževalo Društvo narodov.

### PRED VOLITVAMI V AVSTRIJI.

Zadnje tedne so se med krščansko-socialno stranko, velenemci in bauernbundovci v Avstriji vršila pogajanja za skupni nastop ob bližajočih se volitvah v narodno skupščino. Navedene tri stranke naj bi proti socialističnim skupinam nastopile z enotno kandidatno listo. Tik pred zaključkom so se pa pogajanja razbila, ker so bauernbundovci med svojimi kandidati na vsak način hoteli imeti Feliksa Pistorja, ki vodi boj avstrijskih hišnih posestnikov proti odredbam v varstvo najemnikov.

## Naši poslanci med ljudstvom.

Shodi naših poslancev. Dne 16. septembra: Sv. Jurij ob Ščavnici po rani sv. maši v župnišču govori poslanec dr. Hohnjec. — Sv. Venčesl ob 7. uri zjutraj po rani sv. maši in Slov. Bistrica ob 11. uri po pozni sv. maši, na obeh shodih govori poslanec Falež. — Kotlje, po sv. maši, govori poslanec Kugovnik. — Sv. Jurij ob Juž. žel., po rani sv. maši, v Celju popoldne ob 3. uri pri Belem volu na obeh shodih govori posl. Krajnc. — Olimje, po sv. maši v gostilni Kosi in v Imenem, popoldne v gostilni Pajk, na obeh shodi govori poslanec Vrečko. — Artiče, ob 10. uri popoldne pred cekvijo. Govori poslanec Žebot.

Vuzenica. Pri Sv. Primožu na Pohorju in na Kamnu sta se na praznik dne 8. t. m. vršila dva zelo dobro obiskana shoda, na katerih je poročal gospod poslanec Vladimir Pušenjak o političnem stanju in o delovanju Narodne skupščine. Pred shodom in po shodih so se zborovalci obračali na poslance o raznih davčnih zadevah, glede vojaške takse, poziva letnika 1892 na pregled, gostilniških koncesij itd. Poslanec je dal vsem zadovoljiva pojasnila in obljubil svojo pomoč. Naš župan, kateri ne more preboleti propada Samostojne stranke, je na shodu lahko slišal, kako stoji zadeva z tlako, da iste niso ne predlagali ne za njo glasovali naši poslanci, ki so se borili zoper njo in dosegli, da se v Sloveniji ne bo izvajala, pač pa so se izjavili za tlako demokracije, očetje in najboljši zavezniki Samostojnežev. Upamo, da bo to vsemogočnemu županu zadostovalo in se bo v bodoče v občinskih sejah bolj dostojno obnašal. Ako pa ne more krotiti svoje politične žilice, potem naj rajši odstopi, ker sicer bo moralo glavarstvo vmes poseči. Od propalih Samostojnežev se v občinskih sejah izzivati ne damo.

Velika Nedelja. Dne 9. septembra smo imeli sijajno obiskano shod Slov. ljudske stranke. Govorila sta naš poslanec Bedjanič in tajnik Krajnc. Zborovalci so izrekli našim poslancom neomajno zaupanje in zahvalo, da so vkljub zelo težavnim razmeram v narodni skupščini v Beogradu nadaljevali boj za našo avtonomijo. Obsojali pa so absistenčno (nedelavno) Radičevo politiko. Pravi junaki vstajajo na bojišču — in edino bojišče za zakonodajno avtonomijo je danes narodna skupščina v Beogradu! Pravi poslanci se ne skrivajo strahopetno doma, kakor delajo to Radičevi poslanci! Pravi narodov voditelj ne zbeži v tujino in ne zapusti svojih volilcev, če ga kdo malo postraši, kakor je to storil Radič!

Makole. V nedeljo, dne 9. septembra je imel gosp. poslanec Falež v Makolah shod, ki je krasno uspel. Gospod Matija Hajšek od Sv. Ane kot predsednik shoda pozdravi navzoče, nakar da besedo gospodu poslancu. Govoril je nad eno uro ter v jedrnatih besedah razložil položaj v parlamentu in delo naših poslancev. Poslušalci so z vse vnemo sledili besedam gospoda poslancu ter izrekli popolno zaupanje Slov. ljudski stranki in našim poslancom, da gredo zopet v Beograd, pač pa, da ostanejo v najstrožji opoziciji. Slednjice se je protestiralo proti kuluku, novim visokim davkom in novim neumestnim vojaškim zakonom. Shod se je vršil mirno in v najlepšem redu. Živijo poslanec Falež!

## 15letnica mariborskega Orla.

Res, petnajstletni ni kdovekak in če začnemo pri kom seštevati njegova leta in obhajati razne obletnice, takrat navadno o dotičnem ne vemo več nič drugega naštevati, kakor njegova leta: staramo se, stari smo že, stari.

Petnajstletni mariborski Orel pa je tak: čim starejši je, tem bolj se mladi. Svojo petnajstletnico dne 6. in 7. oktobra t. l. bo obhajal v znamenju mejnice dveh dob.

Slovenski Orel postaja vseobsegajoče narodna činjenica in ena najvarnejših mladinskih organizacij. Dr. Jan. Ev. Krek je govoril že maja leta 1909, da so telovadni odseki izpolnili njegova pričakovanja in postali stebri našega društvenega življenja. Neprijatelj telovad-

nega odseka ne more biti prijatelj izobraževalnega dela. Kdor skuša sejati seme razdora med telovadnimi odseki in drugimi našimi organizacijami, bodisi izobraževalnimi, gospodarskimi ali verskimi, ta dela pregrešno. Kakšne bi bile danes njegove besede, ko je Orel takšen, kakršnega si niti on ni povsem zamislil! Rečem, da je danes v slovenski orlovski organizaciji nekaj tako skoro nepojmljivo globokega, za kar bi se človek malodane venomer vzradočal.

Zelo zabrisana je že tista sobota, 1. avgusta l. 1908, ko je zagreznil Orel tudi v Mariboru. Nekako dvaindvajseti je bil v vrsti ustanavljalajočih se slovenskih odsekov in tretji na Slovenskem štajerskem. Prvenstvo pa mu gre, ker je prvi obmejni slovenski Orel, ki je vršil ravno ne malo slovensko narodnostno delo. Kadar je imel priliko, pogledati v delavnico mariborskega Orla prva leta njegovega obstoja, se mora nehoti čuditi, v kakšnih razmerah so vztrajali takrat slovenski fantje ravno v tem orlovskem odseku, kakšna železna vztrajnost in neomejena slovenska samozavest sta jih družili. In ko človek naleti na imena, kakor so bili člani tega odseka: Jožef Praprotnik, Rudolf Simonič, Jožef Siska, dr. Karel Verstovšek in drugi, sname klobuk z glave in obstane ob premišljevanju njihovega poguma in jeklene volje. Tem ljudem je bil orlovski krog res odsev mišičevega dela in reda vsepovsod in ga niso oblačili za to, da bi krili, kar je lenega in gnilega. Bili so možje, možje kakor morejo vzrasti samo v Orlu!

Orel v Mariboru — petnajstletnik je bil vzgojen v najljutejšem boju za svoj narod in svoje katoliško načelo. Bil je pa tudi ognjišče, odkoder je šinil orlovski plamen po slovenski severni meji. Vzpadbujal je in vnel, zbiral ude v organizirano četo. Njegov prvi javni nastop v Kostivnici dne 5. septembra 1909 je bil kakor kresno znamenje, ki prvi o njem poročilo: «Vsi gledalci smo bili edini: to je nekaj novega, res lepega! Ljudje pri rajalnem obhodu niso mogli prenehati s ploskanjem in živijo-klici. Vsak nastop je bil burno odobran. Orla mora dobiti vsaka večja župnija.»

In tako bi mogli naštevati dela, torej ne leta — mariborskega Orla. Prišli bi do septemberskih spominov leta 1908, do šentiljskega Slovenskega doma leta 1910, do orlovskega praznika v Kamniku leta 1919, do raznih prepovedi nastopati v kroju in tako dalje. A nič tega: danes je Orel v Mariboru petnajstletnik, zavedajoč se dobro: v trudu in znoju me je vzredila orlovska misel!

Torej svoj praznik bo praznoval Orel v Mariboru. Dneva 6. in 7. oktobra t. l. je določil, da počasti v krogu orlovske družine ter zvestih in vdanih mu prijateljev, znancev, svoje spomine. V zunanje vidno znamenje tistih dni, v bodrilo svojih vrst pa hoče postaviti še odsekovni prapor, ki bo takrat obenem blagoslovljen.

Slavje petnajstletnice in blagoslovitve prapora mariborskega Orla bodi praznik obmejne slovenske orlovske misli. V resnem delu, v dostojnem nastopu naj se zbere 6. in 7. oktobra v Mariboru vse, ki ve ceniti notranjo silo orlovske organizacije in se ne da omaniti le po zunanjih priložnostnih kretnjah. Mariborski Orel ne praznuje svoje petnajstletnice morebiti kot kakršnikoli nastop proti kateremukoli nasprotniku. Ne! Kot strogo kulturno-vzgojno organizacija, ki posveča vse sile tako telesni, kakor duševni vzgoji slovenske mladine na temelju krščanskih načel in ji ustvarja zdravo podlago za krščansko življenje v družini, krepí njeno narodnostno zavest in ji da temeljito državljansko vzgojo ter izobrazbo, takšen slavi Orel v Mariboru petnajstletnico svoje ustanovitve. Nič manj, nič več noče Orel-petnajstletnik v Mariboru ko:

k delu, k napredku, fantje, nastop!

## Tedenske novice.

Rojstvo našega prestolonaslednika. Naša kraljica Marija je porodila dne 6. t. m. moško dete, ki je postalo kot prvorojenec naš prestolonaslednik. Radostno vest, da se je rodil princ, so oznanjevali topovski strelji in vsa mesta so bila v zastavah. Kralj je podpisal ob priliki rojstva prvorojenca obširen ukaz o pomiloščenju.

† Josip Mešiček. Iz Brežic ob Savi nam poročajo: Minuli ponedeljek je preminul naš veleč. gospod mestni župnik Jože Mešiček. Brežiška mestna župnija in cela dekanija je izgubila z blagopokojnim svojega vsestranskega voditelja, svetovaleca ter očeta. Malodane vsak človek v brežiškem okraju je dolžan v tem ali onem oziru zahvalo ter trajno hvaležni spomin rajnemu gospodu. Bil je priljubljen povsod, v mestu in na deželi, ker je bil vedno veselega in postrežljivega značaja. Rajnega gospoda kanonika je vsakdo rad poiskal v resnih in težavnih dneh, ker je bil dalekoviden svetovalec. Še pod rajno Avstrijo je bil vsakemu v brežiškemu okraju znan kot zvesti in pametno zavedni Slovenec, po preobratu pa je postal voditelj Slovencev v brežiškem okraju. Bil je znan kot izborni pevovodja, šaljivec in risar. Kot dušnega pastirja pa bo blagopokojnega ohranilo Brežice in brežiška dekanija v najboljšem in trajno hvaležnem spominu. Rajni gospod se je rodil v Sevnici 18. marca 1865 in posvečen je bil 18. julija 1887. Častnim kanonikom je bil imenovan 15. marca 1918, duh. svetnik je postal leta 1914 in dekan 1895. Razven tega je še bil član okrajnega šolskega sveta, brežiški občinski svetovalec, ravnatelj Posojilnice in načelnik Kmetijske podružnice. Blagopokojnemu svetilu večna luč!

Nekaj o samostojnem dirindaju na Bledu. Kot vsako leto so tudi letos obhajali samostojni svoj slabostojni praznik dne 8. t. m. na Bledu. «Jutro», glasilo očetov Samostojne, se dela norca iz celega praznika in

Jureša, da se obratilo na Bledu komaj 5—6 tisoč vseh ljudi, medtem ko preostanek in tujih gostov ter drugih občanov, ki niso bili v nobeni zvezi s samostojno prirediteljo. Ako se norčuje celo »Jutro« iz praznika, kakor je to bilo v resnici. Seve, »Kmet. list« bo lagal, da je bilo udeležencev s konji in rogato živino 20—30 tisoč. Vsak kolikor aj razsoden človek se bo smejal takemu poročilu; saj niso samostojni spravili pri zadnjih volitvah niti toliko glasov skupaj, da bi jih bilo za en mandat. Porečje se je vrnil med poslance samo po milosti novega volilnega reda. Pri zborovanju na Bledu se je že uveljavil zakon kranjskih samostojnežev in srbskih zemljoradnikov. Kot prvi je govoril na shodu Srb Dimitrijevič, kot drugi govornik je nastopil eksposlanec Mermolju, ki je kvantitativno budalosti, da so se mu nenehno misli pristaši. Zabičeval je svojim pičlim vernikom, da bo žalostni preostanek Samostojne rešil nared ter državo in sicer tako, da bodo začeli samostojni še le sedaj snovati stanovsko organizacijo in to organizacijo bodo raztegnili potem na vse sloje. Tako bedasta prerokovanja si lahko dovoli samo kako slabostno mahanje, ki je doma iz goriškega Lemberga — Vertolje. Kot zadnji govornik je nastopil gospod Pucelj, ki se je po mesarsko robato norčeval iz veličastnega ljubljanskega shoda in ugovoril, da je dosegla naša stranka pri zadnjih volitvah popolno zmago. Slabostjui govorniški slamoreznici sta sledila ples in prosta zabava in najbrž nazadnje še kak pretep, ker birtov in mešetarjev si ne moremo predstavljati brez pijanosti, prepira in udri gal. Štajercev je bilo na prazniku najbrž malo, ker se ni nobeden oglašil pri shodu k besedi niti blebetavi Drogenik in surovi Urek ne. Bo pač tako, kakor poročamo na uvodnem mestu, da bo štajerski preostanek Samostojne pod vodstvom dr. Vošnjaka in Drogenika osnoval novo agrarno stranko, Kranjci pa so se združili s srbskimi občinskimi širbarji — takozvanimi zemljoradniki.

Orlovski prireditelj v St. Ilju v Slov. gor. Kakor smo zadnjič poročali, prireditelj naši Orli dne 16. t. m. popoldan javno telovadbo v St. Ilju, našem najsevernejšem Port-Arturju, javni nastop. Spored prireditve je sledeč: Ob pol 2. uri popoldan sprejem gostov, ki pričajo z vlakom; nato spored Orlov, Orlic in naraščaja od koledvora do župnijske cerkve. Ob 2. večernice. Ob pol 4. uri pričetek javne telovadbe na občinskem travniku pri Slovenskem domu. Nastop je sledeč: 1. proste vaje članov; 2. proste vaje članice; 3. proste vaje naraščaja; 4. proste vaje gojenk; 5. slavnostni govor; 6. slovesni sprejem članov odseka St. Ilj; 7. boks-vaje članov; 8. simbolične vaje članice; 9. orodna telovadba. Po telovadbi je veselica z godbo, petjem, šaljivo pošto itd. Ves popoldan sodeluje godba katoliške omladine iz Maribora. Ob slabem vremenu se vrši ob istem času telovadna akademija v Slovenskem domu. Vsi prijatelji Orlovstva ste iskreno vabljeni. Naj bo 16. sept., dan priznanja naših pridni mladini, ki hoče pokazati uspehe svojega vztrajnega dela. Kdor se more odtrgati za en nedeljski popoldan in želi videti kaj lepega, pojde dne 16. t. m. v St. Ilj. Na veselo svidenje. — Pripravljajni odbor.

Poslanec Vlado Pušanjak je stavil upit 1. radi nasilnega in nepostavnega postopanja obmejnega komisarja v Dravogradu na ministra notranjih zadev in 2. radi nastopanja polkovnika Tosiča pri naborih in v gostilni Rak v Velenju na ministra vojne in mornarice.

Našim Nemcem oziroma nemškutarjem bo treba posvetiti zopet več pozornosti. Pravi rojeni Nemci so še najboljše med njimi; narodni odpadniki in njihovi otroci pa so zopet postali predrzni in naravnost izživljani. Dokler ni nastopila v Sloveniji srbska Radikalna stranka in si na stroške Slovencev gotovo kupila Nemce in nemškutarje, je bilo videti, kakor da bi se nemškutarji spametovali, kakor da bi hoteli živeti v miru in sporazumu s slovenskim ljudstvom, od katerega živijo. Iskali so celo stike s slovenskimi političnimi krogi ter se delali, kakor da bi bili pripravljeni skupno s slovenskim ljudstvom delati za skupni blagor v novi državi. Toda, to je bila hinavščina. Za hrbotom slovenskega ljudstva so kakor Judež za Kristusovim hrbotom sklepali kupčije s Srbi. Pred ljudstvom so govorili za avtonomijo, hvalili boj Slovenske ljudske za pravice slov. ljudstva, zmerjali čez Srbe in hujskali zoper nje, obenem pa so se zahrbtno z Radikali pogajali, prodajali tako slovensko ljudstvo, njihovi poslanci v Beogradu podpirajo Srbe in centralizem, ker jim ta nese političen in denarni dobiček na našo škodo. Tega slovensko ljudstvo ne sme nikdar pozabiti, da so Nemci in nemškutarji v boju Slovencev za svoje pravice, za avtonomijo nas izdajali, se zahrbtno združili s srbsko stranko in delali in glasovali zoper pravice naše, glasovali za večje davke, za krivičen vojni zakon itd. Kako vse drugače so prej govorili, kakor zdaj delajo. Kot podli izdajalci nastopajo, vidi se, da jih svetovna vojska ni nič naučila, staro sovraštvo do slov. ljudstva še živi v njihovih srcih, radi bi nas zopet imeli v svojih sebičnih kremlih s pomočjo — — Srbov. A mi si bomo priborili svoje pravice, izdajalci nemškutarji, ki za Pašičeve srebrnike prodajate pravice slovenskega ljudstva, pa si zapomnite, da vas po božji in človeški postavi čaka tudi Judežovo plačilo.

Uradi in ljudstvo. Iz srca mi je bil pisan v »Slovenskem gospodarju« poziv na naše uradnike, naj vendar ne bodo krivični za ljudstvo, naj ne nastopajo sovražno proti njemu, naj ga ne šikanirajo. To škoduje tudi uradništvu samemu, ker ljudstvo začne mrzeti in sovražiti uradništvo, nastaja nekaj prepada med obema; tudi državna misel trpi vsled tega, ker ljudstvo radi svoje mržnje do krivičnih uradnikov prenese na državo, katero uradnik nekoč predstavlja in v katere službi je. Prvi dve leti po prevratu je bilo v tem oziru mnogo boljše. Uradniki so bili splošno bolj potrpežljivi, prijazni, pravični. Saj je tudi še zdaj pre-

cej dobrih uradnikov, ki znajo z ljudstvom prav ravnati, a vendar se ljudje vedno bolj pritožujejo. Predpisi so v novejših, zlasti v davčnih zakonih posebno glede kazni tako strogi, brezobzirni, krivični in surovi, da morajo razburiti ljudstvo, vendar pa nekateri zlasti mlajši uradniki nastopajo pretirano strogo in z lisičjo zvestostjo iščejo priložnosti, kako bi ostrino paragrafov dali ljudstvu čutiti. Ko smo se pri neki priložnosti pritožili pri starejšemu davčnemu uradniku: Zakaj tako delate z ljudstvom? je odgovoril: »Naši mladi fantje nimajo srca za ljudstvo.« Če bi imeli avtonomijo, bi se gotovo to razmerje med ljudstvom in uradništvom zboljšalo, ljudstvo bi imelo pravo v svojih rokah, uradnik bi se čutil bolj v službi ljudstva kakor v službi beograjske vlade. To bi bilo dobro za ljudstvo, kar vsi iz srca želimo, s to željo so bile tudi napisane te vrstice.

Mariborske novice. Ze zadnjič smo poročali, da je štrajkalo v Mariboru delavstvo južne železnice in v predilnici Doctor in drug. Oba štrajka sta mirno končala in v obeh obratih je delavstvo zopet na delu. V Maribor so se zopet povrnil dijaki iz raznih krajev. — Srednješolske mladine kar mrgoli po ulicah. Jutri v petek se začne na okrožnem sodišču razprava proti 19 orjuncem, ki so meseca februarja razbili stroje v Cirilovi tiskarni. Razprava bo trpela dva dni, ker bo zaslišanih bogzna koliko prič, ki se bodo trudile dokazati nedolžnost orjunskega tolovajev. O razsodbi v tej razpravi, za katero vlada v Mariboru veliko zanimanje, bomo poročali natančneje prihodnjič. Predsednik mariborske Orjune — znani pretepač in uradnik »Tabora« si je nabavil orjunske uniforme s črno srajco. Ko so ga zagledali Mariborčani v tej obleki, ki bi bila za kam v proso ali koruzo, kot strašilo za vrabce in vrane, so obstali in bili enoglasnega mnenja: ta človek je čisto znorel ali pa obhajajo orjunci svoj pust v septembru.

Dijaška večerja. Dijaki, ki bi radi imeli večerjo, naj vložijo prošnje na »Dijaško večerjo« ter iste oddajo najpozneje do 20. septembra v Cirilovi tiskarni, priti. Prošnjam mora biti priložne premoženjski izkaz ali ubožno spričevalo in zadnje šolsko spričevalo. Dijaška večerja začne poslovati 1. oktobra.

Zanimivosti iz Keblja na Pohorju. Dne 2. septembra je milostljivi gospod arhidijakon Hrastelj blagoslovil nove zvone za župno cerkev. Večji bronasti fis je napravila tvrdka Bühl v Mariboru po poldrugoletnem čakanju, dva jeklena v par mesecih livarna v Jesenicah. Eden je šel k naši podružnici v St. Lenart. Ljudje so zadovoljni z zvonjenjem. Velikanska množica ljudi in njih navdušenje je pričalo, kako priljubljeni so zvonovi pri ljudstvu. Zvoni so stali čez 200 tisoč kron, h kateri svoti so posebno prispevali botri, med njimi posebno Janez Gujznik in knez Windischgrätz. Naša mala župnija je v par letih pripravila nov velik oltar Sojčevo delo za 50.000 K, nov relief križev pot iz Tirolskega, nov žagred s spovednico itd., kar vse priča versko vnemo tukajšnjega dedovalstva. Bog ga blagoslovi. Upamo, da bo tudi kot posebej v politiki vedno sledilo stranki, ki ima krščanski program to je Slovenski ljudski stranki.

Poreka. Od Sv. Urbana pri Ptuju poročajo: Poročila sta se Anton Holc in Julijana Čerško v Ločnem vrhu. Na gostiji so zbrali veseli svati za »Dijaško večerjo« 260 kron. Da bi bila ženin in nevesta srečna, in svati na drugih gostijah naj posnemajo glede prostovoljnih darov za dijaško večerjo.

Novice od Velike Nedelje. S potrtem srcem naznanjamo, da nas je zapustil sokolaš in orjunaš učitelj Megla. Pri nas ni imel posebne sreče s svojo Orjuno in Sokolom. Mogoče bo v novem kraju našel več tovarišev »or-juncev«. Zdravot — V nedeljo, dne 16. septembra 1923 se vrši pri nas posvečevanje novih zvonov. Tudi sosedni župljani prijazno vabljeni.

Orlovski prireditelj v Makolah. Orel priredi dne 16. t. m. to je v nedeljo, v Društvenem domu krasno igro »Turški križ«, pri kateri bodo sodelovala dekleta Dekliške zveze. Med odmori petje in godba. Prijatelji mladine in poštene zabave pridite pogledat. Uljudno vabimo goste iz sosednjih župnij. Vsak, kdor je že bil kedaj na kaki prireditvi v Makolah, mu ni bilo žal. Bog živil.

Celjska porota. Dne 10. septembra se je v Celju začelo jesensko porotno zasedanje, katero je otvoril predsednik okrožnega sodišča, gospod dvorni svetnik dr. Kotnik. Prvi je prišel pred poroto ubijalec lastnega očeta, Anton Pirnat, doma iz Arnovca pri Brežicah. Živel je dolgo časa v Zagrebu s svojo ženo, v marcu tega leta pa se je preselil k svojemu očetu Jožefu v Arnovce. Stanoval je z ženo v hiši, dočim je oče spal na podstrešju v zidanici zraven hiše, kamor se je prišlo po precej visoki lestvi. Dne 5. aprila je naznanil obtoženi sin sosedom, da je oče prejšnjega dne padel iz lestve ter se tako poškodoval, da je ponoči umrl. Komisiji, ki je slučaj preiskovala, da je postalo takoj sumljivo, ker je bil mrtvi Pirnat zelo krvav po licu in obleki, vrhu tega pa se je pri raztelesenju pokazalo, da se ni mogel poškodovati pri padcu, pač pa, da je bil ubit z nekim topim orodjem. Zaprli so takoj sina, ki je zanikal vsako krivdo. Toda obremenjevale so ga priče, ki so izpovedale, da je bil obtoženi velik nasilnež ter se je večkrat prepiral z očetom. Ker so tudi v sobi našli krvave madeže, se je dokazalo, da je Pirnat ubil očeta v sobi, potem pa ga zanesel na podstrešje ter javil sosedom, da se je ponesrečil. Pred porotniki se je zelo nespretno zagovarjal. Obsojen je bil na 15 let težke ječe. Popoldan istega dne se je zagovarjal pred poroto 17 letni Maks Kovačič, posestniški sin od Sv. Petra pod Sv. Gorami, radi hudodelstva posilstva. Pred poroto je svoje dejanje skesano priznal ter izjavil, da so ga izpridili slabi tovariši, s katerimi je občeval. Porotniki so ga oprostili kamni.

Nekaj o kuluku v Artičah pri Brežicah. Tudi pri nas živimo in se krepko gibljemo. Evo vam nekoliko poročil iz našega kota. Krajevni odbor SLS pridno deluje. Prireja večkrat na mesec sestanke, na katerih se obrazloži na kratko političen položaj, stališče, ki ga zavzema SLS in pa delovanje njenih poslancev. Samostojneži se sicer trudijo na vse mogoče načine, da bi očrnil SLS pri ljudih, da bi jo napravili odgovorno za kuluk, za povišanje davkov in sploh vse zlo, ki tlači in davi v današnjih težkih časih nas kmete. Toda prenerodni so, da bi se jim to posrečilo pri ljudeh, ki znajo sami kaj misliti. — Ko je n. pr. pretekli teden prišel tudi na našo občino poziv, da se stavi imenik za kuluk, je bil naš samostojni župan koj pripravljen, poslati Artičane na kuluk. Če bi ne bili nekateri pametnejši odborniki, posebno pristaši SLS odločno nastopili proti temu in odrekli svoj podpis, bi bila naša občina ena izmed tistih redkih, ki so se po svojem županu izjavile za kuluk. Kaj naš gospod župan nima ne volje, pa tudi korajžje ne, da bi branili svoje občane in moško zastopali koristi svoje občine. To so že večkrat pokazali med vojsko, pa tudi zdaj, ko se je šlo za kuluk. Ljudje pravijo, da so bili klicani radi kuluka pred okrajnega glavarja v Brežice in da so tam brez vednosti in odobrenja občinskih svetovalcev kar na lastno roko dovolili in celo podpisali, da naj le vzamejo Artičane na kuluk, kakor da bi te uboge pare ne bile za drug posel. Samo gospoda župana naj oprostijo in naj postavijo, da bodo inšpicirali, kako delajo Artičani kuluk. Če ne bodo »čejst« kulčili, jih bodo šli pa zatožiti. Tako so gospod župan napravili in se že veselijo pohval ali celo odlikovanj iz Beograda. Tako pravijo ljudje, če je res, ne vem. Pa nekaj bo na tem, ker je bila v nedeljo taka rabuka pred občinsko pisarno, da so se gospod župan kar skrili. Najlepše pa je to, da se je reklo, poslanci SLS hočejo poslati Artičane in vse Slovence na kuluk — njih primite, mene pa pustite —. Drugod nastopajo župani možato, odločno, neustrašeno za svoje občane. Vsi župani SLS so se zbrali v Ljubljani na posvetovanje, kako bi odvrnili za ljudstvo tako zopni kuluk od svojih občin in so tam možato in odločno sporečili želje in zahteve svojih občanov višji oblasti. Samostojni župani pa, ki pravijo, da so edini prijatelji in rešitelji kmeta — pa strahopetno izdajajo koristi svojih občin — in bi menda dovolili vse, kar bi se zahtevalo od njih. V Artičah je najlepši dokaz za to. Če v Sloveniji ne bomo imeli kuluka, se bomo imeli zahvaliti edino le poslancem in županom SLS. Zato pa vsi, ki hočete, da se bodo zastopniki naših občin ozirali na vaše želje in zahteve, ter branili vsaj kolikor se da vaše koristi, ter da bo v občini dobro gospodarstvo in kaj napredka, stopite v Slovensko ljudsko stranko — ki je še vedno in najbolj zanesljivo in odločno branila koristi slovenskega kmeta.

Organizatorično gibanje v Artičah in Brežicah. V nedeljo dne 2. sept. je priredila Dekliška zveza mesečni sestanek na katerega je prišlo lepo število artičkih mladenc, ki so nastopile z zelo lepimi deklamacijami in govori. Kljub velikim težavam naša Dekliška zveza lepo napreduje, ker ima dobro vodstvo in navdušene članice. Upamo, da nam še večkrat pokažejo, da so tudi artička dekleta zmogla vršiti med žensko mladino ono lepo izobraževalno in vzgojno delo, kakor ga vršijo Dekliške zveze drugod. Popoldan po večernicah pa je priredilo Artičko izobraževalno društvo igro »Tri sestre«. Vsi igralci so rešili zelo dobro svoje vloge in je bilo smeha in zabave obilo. Zalibog, da se je morala vršiti cela prireditelj zunaj na prostem poleg šole, ki bi bila lahko na razpolago društvu, ki ima namen širiti med ljudstvom izobrazbo, omiko, in odvrčevati mladino od pijančevanja in razuzdanega veseljačenja po gostinlah. Katoliškemu izobraževalnemu društvu v Artičah pa kličemo: Le krepko in korajžno naprejš!

Cerkvena slovesnost v Dobovi. Dne 9. septembra smo obhajali tukaj dvojno prelepo slavo: proščenje in 30 letnico užpnikovanja našega priljubljenega veleč. gospoda župnika in kn. šk. duh. svetovalca. To slavo pa je povzdignil še zlasti gospod profesor dr. A. Medved, katerega so pričakovali ljudje z veliko nestrpnostjo, s svojim prelepim cerkvenim govorom, v katerem je omenil tudi evharistični kongres v Zagrebu in pa velike zasluge gospoda svetnika za tukajšnjo faro. Dasi je cerkev jako velika, ni mogla sprejeti velike množice, ki je došla iz Hrvatske in Kranjske. Vso slovesnost pa so še povzdignili domači fantje s svojo godbo. Okrepčani po molitvi in cerkvenem govoru, ki je očividno ganil tudi Hrvate, so se verniki razšli v najlepšem redu na svoj dom. Tudi napredek!

Nova maša v Brežicah ob Savi. Prihodnjo nedeljo, dne 23. septembra bomo obhajali pri nas izvanredno in redko cerkveno slovesnost. Nečak tukajšnjega kanonika, dekana in mestnega župnika č. g. novomašnik Janko Kokošinek bo opravil v župni rojavi prvo daritev svete maše. Pridigoval bo novomašnikov cerkev in tovariš č. g. Radovan Jošt, kaplan v Šmarju pri Jelšah.

Odobranje dopisa. Iz Slovenjega Gradca poročajo: V celem okraju se odobrava dopis glede protikmečkega delovanja liberalnega trgovca Druškoviča, ki je pred leti, ko je privratal k nam, vsakega kmeta na cesti mlo vabil, naj pride v njegovo trgovino. — Nabral si je pri nas lepo premoženje in kot — — zelo hvaležen človek skuša posnemati grofa Thurna v uničevanju kmetij. Kmetje sami bomo krivi, ako bo on svoje protikmečko delo nadaljeval, če mu prodajamo les in drugek metske pridelke. Mi imemo v našem okraju dovolj domačih, krščanskih lesotrzcev, teh se oklepajmo, Druškoviča pa naj podpirajo Kaci in drugi šmartinski liberalci, liberalni odvetniki in uradniki. Najlepše pa je, da hoče Druškovič škodovati našim občanom in onemogočati njih redno gospodarstvo. Kot lastnik lepih kmetij v občini Razbor se brani vsakega plačila, kakor da bi za takega vojnega in povojnega bogataša ne veljale iste postavbe ko za druge občane. Ni preveč častno za tako velikega gospoda, kakor je liberelec

Druškovič, da ga morajo gorski kmetje učiti, da ima iste dolžnosti, kakor drugi Razborčani. Ako pa jih noče izpolnjevati, naj zapusti Razbor in naš okraj, jokal se nikdo za njim ne bo, niti njegovi liberalni somišljeniki, ki tudi jako težko gledajo bahato, oblastno postopanje privarčevanja.

Smrt vile žene v Celah pri Slovenjgradcu. Dne 3. septembra smo pokopali ob obilni udeležbi mater našega župana Marjeto Hovnik. Dosegla je lepo starost 72 let. Bila je poštena, verna slovenska žena, blaga mati, vestna in požrtvovalna Gospodinja. Naj ji bo ljubi Bog za vse bogat plačnik.

Tihotapska afera v Sarajevu. Sarajevski policiji je uspelo, da je odkrila veliko tihotapsko afero na tamošnji carinarnici. Policija je aretirala vse osebe, ki je bilo v afero zapleteno. Škoda, ki jo je država utrpela, znaša okrog 2 milijona dinarjev. Tihotapili so s pomočjo carinikov sarajevski trgovci, največ židje, raznovrstno blago. Najbolj je zapleten v zadevo trgovec s perzijskimi preprogami Hussein Husanovič, ki je sam oškodovalec državo za pol mil. din.

Pogromi proti muslimanom v Srbiji. V Južni Srbiji je prišlo do ponovnih pogromov proti muslimanskemu prebivalstvu. List «Hak» javlja iz Skoplja, da so srbski divjaki zlasti v okraju Vučitrn počenjali razne grozovitosti. Dogodilo se je več umorov; med ubitimi je precej otrok. Neko triletno deklico so pred očmi staršev na zverinski način z noži ubili.

Dekliška Zveza v Celju ima v nedeljo, dne 16. t. m. svoj letni občni zbor. Na vspeh je razun drugega tudi kratka predstava. Za članice obvezno, vse druge prijazno vabljeni.

«Miklova Zala» v Pušavi. (Dopis). Izobraževalno društvo, ki si je stavilo nalogo, dvigniti narodno zavest med tukajšnjim ljudstvom, deluje v tem smislu prav pridno. V dramatikah so že toliko napredovali, da so v priporočili dne 2. in 8. sept. «Miklovo Zala», ki stavlja težji in igralcem težke naloge, katere so se pa po zaslugi neumorno delavnega režiserja č. g. župnika Hüttnerja prav dobro rešile. Predstavi ste vsestranski dobro uspeli, igralke in igralci so kar tekmovali med seboj, lepe obleke in nekateri že prav izvežbani diletanti (Almira, Zala, Tresoglav in drugi) so navdušili množico gledalcev. Zal, gledališki prostor ne ustreza vsem zahtevam, kar se naj v doglednem času popravi in oskrbi prostor za zimski čas. Domačini bodo gotovo pokazali smisel za kulturne prireditve in bodo z veseljem priskočili na pomoč. Igralke in igralci pa vrlo naprej po tej poti za procvit ljudske omike in narodnostne prosvete. Igra «Miklova Zala» se bo v tretje pojavila v nedeljo, dne 16. t. m. ob 3. uri popoldne.

Umetniške razglednice naših velemož. Umetniško založništvo «AZBE» v Mariboru je izdalo prvo serijo (12 razglednic) jugoslovanskih zaslužnih moč. V prvi seriji se nahajajo sledeči: Anton Askerc, Ivan Cankar, Ljudevit Gaj, Simon Gregorčič, Vuk St. Karadžić, Ivan Mažuranič, Petar Petrovič Njegoš, Nikola Pašić, Radomir Putnik, J. J. Strossmayer, August Senoa in dr. Ivan Tavčar. Reprodukcijske so izvrstno dobro uspele. Prodajajo se v vseh knjigarnah in papirnicah. Ena serija stane v mali izdaji 12 dinarjev in posamezni komad 1 dinar. Naročila sprejema izključno le umetniško založništvo «AZBE», poštni predal števil 11 v Mariboru.

## GOSPODARSTVO.

### DRŽAVNO GOSPODARSTVO.

Izračun finančnega ministra o dohodkih in izdatkih za mesec maj in za deset mesecev proračunskega leta nam daje tako zanimive podatke, da bodo gotovo zanimali široko javnost. Radi tega podam najvažnejše številke.

#### 1. Dohodki.

Po proračunu so znašali državni dohodki za 10 mesecev nad 5.779.000.000 D, plačalo se je pa 5 milijard 305.000.000 D, torej za 26 milijonov dinarjev več, kot je določal proračun.

Zvišane dohodke izkazujejo monopoli 311 milj. dinarjev, takse 108 milijonov dinarjev, državna posestva 96 milijonov dinarjev, carine 48 milijonov dinarjev itd.

Plačalo se je v 10 mesecih: monopoli 1.417 milijonov dinarjev, železnice 1.309 milijonov dinarjev, neposredni davki 488 milijonov dinarjev, takse 448 milijonov dinarjev, državna posestva 350 milijonov dinarjev.

Manj dohodkov kakor določa proračun, izkazuje dobiček pri denarju — ažijski — (342 milijonov dinarjev), davek na poslovni promet (79 milijonov dinarjev), fondi (49 milijonov dinarjev) itd. Iz tega je razvidno, da so se ti državni dohodki s previsokim zneskom postavili v proračun.

Kako se plačujejo neposredni davki:

Meseca maja je plačala Srbija 13,9 milijonov din., Hrvaška 13,2 mil. din., Vojvodina 11,5 mil. din., Slovenija 9,3 mil. din., Bosna 3,5 mil. din.

V primeri s Slovenijo bi z ozirom na število prebivalcev morala plačati Bosna štirikrat toliko, kot je plačala, Srbija za 23 milijonov dinarjev več, Hrvaška in Vojvodina sta približno toliko plačali, koliko odpade na ti dve pokrajini.

V desetih mesecih so plačale neposrednih davkov: Slovenija (1 milijon prebivalstva) 73,3 mil. din., Vojvodina (1,3 mil. prebivalcev) 112,3 mil. D, Bosna (1,8 milijon prebivalcev) 58,6 mil. din., Hrvaška (2,6 mil. prebivalcev) 102,7 mil. din., Srbija 4,1 milijonov prebivalcev) 124,5 mil. din.

Te številke jasno pričajo o neenakosti glede plačila davkov v naši državi.

Ni boljše razmere ne vladajo glede plačila taks, specijalne trošarine, monopolskih dohodkov itd.

Slovenija je plačala na taksah v mesecu maju 9,5 mil. din., Srbija pa le 18,2 mil. din.

Specijalne trošarine je plačala Slovenija v mesecu maju 1,5 mil. din., Srbija pa komaj 50.000 din.

Monopolni dohodki v Sloveniji so znašali v mesecu maju 17,1 mil. din., v Srbiji pa 50 mil. din.

Neenakost na celi črti, odhod prevelika obremenitev Slovenije, dočim so bremena Srbije do sedaj še znosljiva in radi tega je razumljivo, da ljudstvo v Srbiji še ni tako nezadovoljno kot pri nas.

#### 2. Stroški.

Stroški države za 10 mesecev so znašali nad 5 milijard 505.000.000 D, torej za 299 milijonov D manj kot dohodki. Znašali so tudi manj ko je določal proračun in sicer za 273 milijonov dinarjev. Od kot ta diferenca? Večinoma radi tega, ker se zneski, določeni v proračunu niso izplačali, kakor na primer izplačilo bonov za 20 od sot. odtegljaj pri markiranu kron, razni dolгови, ozir. obresti in anuitete, podpore itd.

Šest ministrstev in sicer ministrstvo pravde, zunanje zadeve, prosvete (35 mil. din.), vojne 60 mil. din.), šume (133 mil. din.), vrhovna uprava (razne obveze 47 mil. din.) je več potrošilo, kot je bilo dovoljeno po proračunu. Dvanajst ostalih ministrstev izkazuje manjše izdatke kot določa proračun in sicer za 593 mil. din., dočim znašajo prekoračenja proračuna 320 mil. din., iz česar sledi, da so stroški države, kakor omenjeno, v 10 mesecih za 273 mil. din. manjši, kakor določa proračun. Značilno za naše razmere je, da so «štedila» ministrstva, ki so velikega pomena za pospeševanje produkcije in obnovo države, kakor ministrstvo kmetijstva, trgovine, in industrije, gradjevin, socialne politike in narodnega zdravja.

Številke glasno kriče po finančni samostojnosti Slovenije! Vlad. Pušenjak.

### IZVOZ VINA — REŠITEV NAŠIH VINOGRADNIKOV.

Vprašanje izvoza vin in s tem osiguranje naših vinogradnikov, postaja vedno bolj pereče. Vlada se do sedaj ni dosti brigala za vinogradnike po zaslugi naših samostojnežev, ki so doma na ves glas kričali o svojem delovanju, za dobrobit slovenskega gospodarstva, v Beogradu, kjer so imeli svojega predstavnika Puclja celo v vladi, so pa lepo molčali. Šele poslanci Slovenske ljudske stranke so uvideli nevarnost, ki preti celokupnemu slovenskemu gospodarstvu vsled zanemarjanja vinogradniških interesov ter se odločno obrnili do vlade, da preskrbi našim vinogradnikom možnost, da bodo svoja vina lahko prodali v tujino, ker jih doma ne morajo. Poslanec g. Vesenjak se je obrnil v tej zadevi na ministra trgovine ter zahteval od njega jasn odgovor, kaj namerava vlada ukreniti za zboljšanje odnošajev naših vinogradnikov. Minister trgovine je na upit gospoda Vesenjaka pismeno odgovoril: «Odkar so nastopile težkoče v prodaji naših vin, je posvečevalo to ministrstvo vinski krizi, ki teži malo ne celo državo, posebno in živahno pozornost ter ni ničesar pustilo, kar bi moglo to krizo če že ne popolnoma odpraviti, pa saj ublažiti. V dosedanjih trgovski politiki se je vedno gledalo na to, da so se pridobili čim ugodnejši pogoji za prodajo naših proizvodov na inozemskih trgih in povsod kjer se je razpravljalo vprašanje naših interesov, so bili isti uspešno in močno podpirani. Toda krizo niso povzročile naše trgovsko-politične mere, ampak ona je posledica svetovne konkurence in fiskalnih odredb tujih držav, v katerih so ugodna tla za prodajo naših vin. Iz tega razloga je naš položaj v trgovskih pregovorih z temi državami zelo težaven. Dosedaj nismo mogli zahtevati za vino posebnih ugodnosti, ker smo smatrali zaključevanje tarifnih pogodb kot škodljivo za naše obče interese. Ista težnja se je opazila tudi v tujih državah. V koliko se zadnje čase odstopa od tega stališča, bo delalo ministrstvo v vseh ozirih v korist življensko važnih gospodarskih zahtev, ter bo skušalo v drugih državah dobiti za nas vsaj take ugodnosti, ki bi jih te države dovolile drugim. Če pride v prihodnje do sklepa tarifne pogodbe, bo naša posebna skrb, da dosežemo za naše vino najugodnejše carinske tarife in da ne opuščamo nikakor, da bi se tuja vina uvažala k nam. Če pa ne bi bilo mogoče izposlovati posebnih tarifov, bo v trgovskih pogajanjih posebna skrb, da bo mogoče doseči vsaj izvoz v inozemstvo ter da se odstranijo težkoče, ki ga še ovirajo. Zvesti temu načelu smo delali na to, da se v trgovinski pogodbi, ki je sklenjena 25. X. 1922 med nami in Poljsko, poljska vlada obveže, da dovoli uvoz naših vin v mejah njene potrebe. Ta pogodba bo v kratkem predložena Narodni skupščini v odobritev. Z Češkoslovaško smo zaključili dne 23. septembra 1922 pogodbo o količinah vina in piva za izvoz, po katerih nam je priznana pravo, da v Češkoslovaško svodno uvozimo 150.000 hektolitrov vina. Tudi ta pogodba še ni bila do sedaj odobrena, pa tudi njena praktična vrednost bo dvomljiva zбоk visoke carine in drugih državnih doklad na vino v Češkoslovaški. V trgovinskih pogajanjih, ki se bodo vršila tekočo jesen z Avstrijsko bo to vprašanje posebej pretreseno, da si osiguramo za naše vino avstrijski trg. V cilju olajšanja izvoza vina iz države je pridvidena na naših progah za vino posebna vozovina. Za izvoz se ne plača nikake izvozne carine niti kake druge trošarine; uvoz pa ne samo, da ne uživa nikake posebne ugodnosti v tarifnem pogledu, ampak je obtežen tudi po kakovosti z 881 do 1350 dinarji carine od 100 kg. Trgovskih pogajanj z tujo državo se udeležujejo po dosednji praksi predstavitelji vseh zainteresiranih ministrstev. V vprašanjih, ki se tičejo interesov vinogradništva in poljedelstva obče, so merodajni strokovnjaki iz ministrstva za poljedelstvo.

Razvoj grozdja. Kemični zavod v Mariboru nam je poslal v primerjalne namene ta le pregled razvoja grozdja:

|                   | 1921                                | 1922              | 1923 |
|-------------------|-------------------------------------|-------------------|------|
| teža grozdja v g  | 1.-8. 1.-9. 1.-8. 1.-9. 1.-8. 1.-9. | 44 85 69 74 51 55 |      |
| število jagod     | 111 114 158 123 119 46              |                   |      |
| teža 1 jagode v g | 0.36 0.70 0.44 0.56 0.33 0.65       |                   |      |
| kislina v 100 cc  | 4.29 1.90 4.90 1.98 3.50 2.83       |                   |      |
| % kislina         | 3.27 1.68 4.00 1.17 3.19 2.65       |                   |      |

Torej se nam obeta nekaj več kakor tretjina lanskega pridelka. Če ne bo kmalu boljšega vremena, bo kakovost še slabša kot lanska.

### REGULACIJA DRAVE.

Za prebivalce našega Dravskega polja, zlasti za one, ki stanujejo ob doljnem toku Drave, je posebno važno vprašanje regulacije dravske struge. Pred vojno je bivša vlada spoznala nevarnost, ki preti Dravskemu polju od nestalnega toka Drave, ki vedno menja svojo strugo ter je izvršila na najnevarnejših mestih regulacijo. Med vojno so pa regulacijska dela popolnoma zastala in tudi popravki prej reguliranih delov struge so izostali. Ker se pa v tem pogledu tudi po prevratu ni ničesar ukrenilo ter je Drava pretila, da ponovno uniči veliko površino silno plodne zemlje, katero so si pridni prebivalci z velikim trudom in žrtvami obdelali, so bili poslanci SLS primorani, da opozorijo vlado na to nevarnost. Poslanec g. Vesenjak s tovariši je vložil na g. ministra poljoprivrede in voda posebno interpelacijo, kaj da misli ukreniti, da se odstrani nevarnost poplave Dravskega polja. Na to interpelacijo je dobil g. poslanec od ministra naslednji pismen odgovor:

«Znano mi je, da je rečno korito Drave v zelo slabem stanju ter da reka radi tega dela veliko škodo obrežnemu prebivalstvu. Neprestano se vrši delo, da se to škodo odstrani in struga popravi, kakor se to delo vrši tudi na ostalih naših rekah, katerih struga se nahaja še v slabšem stanju, kakor je Drava, toda pri najboljši volji ni mogoče početi na teh rekah z regulacijo v večjem obsegu, kot to zahteva veda in izkustvo in to vsled razloga, ker taka regulacija zahteva stalno, nepretrgano delo, združeno z velikimi stroški, ki bi bili danes tako veliki, da bi presegli današnjo našo finančno silo. Zato se moramo danes zadovoljiti samo z neznatnimi deli, ki zahtevajo skromna sredstva, ker bi bilo samo za sistematično regulacijo reke Drave potrebno najmanj 200 milijonov dinarjev, katero svoto pa je danes nemogoče osigurati v proračunu.

Popolno zanemarjanje Dravine struge od leta 1914 naprej je zakrivilo, da so že prej izvršena dela za regulacijo sedaj zelo poškodovana in deloma uničena, tako da bi danes samo njihovo popraviljanje stalo najmanj 25 milijonov dinarjev.

Za delo na Reki Dravi na najbolj ogroženih krajih, v občinah Sv. Janez na Dravskem polju, Sv. Marko pri Ptuj, Stojinci, Muretinci, Malavas, Gajovci in Cvetkovi, kakor tudi na drugih mestih bom skrbel, da se bo v proračunu za bodoče leto izpostavil potreben kredit, da se bi lahko odmah započelo z deli za regulacijo.

V načrtu proračuna za leto 1923-24 je nakazano od tega ministrstva za vodna dela v Sloveniji: 1. kot redni izdelek svota 3.475.000 D in 2. kot izredni izdelek za gradnjo na vodi svota 4.900.000 D.

S tem kreditom se bodo vršila po načrtu vsa dela, katerih izvršitev se ne sme v omenjenih delih odlagati, v kolikor bodo to dovoljevala sredstva.

### PO OKULIRANJU.

(Nadaljevanje poduka o gojenju vrtnic.)

Ko so minuli 3-4 tedni, odkar si okuliral ali požlahtnil divjaka, odstrani povež. Da sigurno ne boš pre nagel, potrpi še četrti teden. Tekom tega časa se je okulirano oko gotovo prišlo ali urastlo. Paziti moraš, da pri odstranitvi poveže ne raniš očesa, radi tega prereži povež na nasprotni strani okuliranega očesa. V slučaju, da je oko lepo zeleno, čvrsto ter živo, pusti ga en teden pri miru. Po enem tednu odreži trn nad očesom. Ako si uložil dve ali še več očes, potem nad drugim ali zadnjim. Odreži trn najprej s škarkami, potem še pa z ostrim nožem doreži, da ti lahko in lepo zaceli spodnja rana. Dorezati ga moraš popolnoma in ravno nad očesom. Svetujem ti pa, da ne dorežeš trna vtik do očesa, ampak pusti nad očesom trna v dolžini nohta. Na ta način preprečiš, da se ti oko ne posuši, ker okulirani trn radi odreže nekoliko trpi. Nikar se pa ne ustraši, ako si prišel pri odrezanju prav tik do očesa. Če je oko prišlo dobro ter se urastlo, ti ostane tudi radi tega še vedno nepokvarjeno, živo ter zmerno za nadaljno rast. Nato pa nad očesom rano dobro zamaži z voskom, da ti ne izteče sok, ki se pretaka po debelcu, ali se ne izcedi, ker sicer se ti bo oko posušilo. Nikar ne pusti, da izžene okulant (tako namreč imenujemo že požlahtnjen ali okuliran trn) mladike ali izrastke pod okuliranim očesom ali očesi, rasti sme samo le oko ali očesa, ki si jih vložil. Potom trebljanje okulanta se namreč ves sok napelje v oko. Ne bo ti treba dolgo čakati in ucepljeno oko bo začelo pogajati ter celo zelo bujno rasti, če le ima na trnu dobro podlago.

Z veseljem opazuješ, kako se razvija mlada vrtnica. Z njo raste tudi tvoje veselje od dne do dne. Že komaj čakaš na zaželjeni trenutek, ko boš zagledal prvi popek, ki pa se res precej kmalu pokaže in nanj ne boš čakala dolgo.

Zelo, zelo bi se zmotila ter grešila, ako bi prepustila odslej mlado vrtnico samo sebi.

Da res dosežeš pri vrtnici svoj pravi cilj, ti mora postati ljubica tvojega srca, moraš jej nakloniti vso skrb in varstvo.

Vse dobro in lepo na svetu ima svoje sovražnike. To dejstvo se žalibog uresničuje tudi pri vrtnici. Čim bolj ko je vrtnica mrežna, tem bolj je tudi zalezovana.